

Rozkład materiału

Temat lekcji	Zapisy z podstawy programowej
Dział I. Człowiek, grupy społeczne, rodzina	
1. Człowiekiem jestem...	I. Społeczna natura człowieka. Uczeń: 2) przedstawia zasady komunikowania się; wyjaśnia zasady skutecznej autoprezentacji – kształtowania swojego wizerunku 5) podaje przykłady trudnych społecznie sytuacji, w których należy zachować się asertywnie; uzasadnia, że można zachować dystans wobec nieaprobowanych przez siebie zachowań innych ludzi lub przeciwstawić się im; przedstawia różne formy zachowań asertywnych
2. Człowiek jako istota społeczna	I. Społeczna natura człowieka. Uczeń: 1) uzasadnia, że człowiek jest istotą społeczną; wyjaśnia znaczenie potrzeb społecznych człowieka (kontaktu, przynależności, uznania)
3. Zbiorowości i grupy społeczne	I. Społeczna natura człowieka. Uczeń: 3) wymienia cechy grup społecznych; charakteryzuje grupę koleżeńską i grupę nastawioną na realizację określonego zadania; uzasadnia, że efektywna współpraca przynosi różne korzyści; przedstawia różne formy współpracy w grupie 4) rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej; wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji 6) uzasadnia, że konflikt w grupie może wynikać z różnych przyczyn (sprzeczne interesy, inne cele); przedstawia sposoby rozwiązywania konfliktów oraz analizuje ich zalety i wady
4. Rodzina jako najważniejsza grupa społeczna	II. Rodzina. Uczeń: 1) charakteryzuje rodzinę jako grupę społeczną; przedstawia rolę rodziców i osób starszych w rodzinie; analizuje wartości ważne dla jego rodziny 2) analizuje wpływ, jaki rodzina wywiera na dzieci; przedstawia prawa i obowiązki dzieci w rodzinie
5. Jak funkcjonują gospodarstwa domowe, budżet domowy	II. Rodzina. Uczeń: 3) wyjaśnia, jak funkcjonuje gospodarstwo domowe; wymienia główne źródła jego dochodów (z działalności zarobkowej: pracy, działalności gospodarczej, umów cywilnoprawnych oraz ze świadczeń społecznych – w powiązaniu z rodzajami ubezpieczeń społecznych) 4) wymienia kategorie wydatków gospodarstwa domowego; planuje jego budżet
Lekcja powtórzeniowa. Człowiek, grupy społeczne, rodzina	
Dział II. Społeczność szkolna, lokalna i regionalna	
6. Samorząd uczniowski	III. Szkoła i edukacja. Uczeń: 1) przedstawia funkcje szkoły w systemie edukacji oraz strukturę polskiego systemu edukacyjnego 2) charakteryzuje klasę szkolną, pozalekcyjne koło zainteresowań, życie szkolnej społeczności; przedstawia działania samorządu uczniowskiego; wyjaśnia, jak przeprowadzane są wybory organów samorządu szkolnego

Temat lekcji	Zapisy z podstawy programowej
7. Prawa i obowiązki ucznia	III. Szkoła i edukacja. Uczeń: 3) wymienia prawa i obowiązki ucznia; rozpoznaje przypadki naruszania praw uczniów oraz pracowników szkoły; przedstawia sposoby dochodzenia praw, które zostały naruszone
8. Planujemy dalszą edukację szkolną i karierę zawodową	III. Szkoła i edukacja. Uczeń: 4) charakteryzuje oczekiwane kompetencje wybranych kategorii społeczno-zawodowych i ich miejsce na rynku pracy 5) planuje dalszą edukację, uwzględniając własne zainteresowania, zdolności i umiejętności oraz rady innych osób i sytuację na rynku pracy
9. Moje miejsce na ziemi	VI. Społeczność lokalna. Uczeń: 5) znajduje i przedstawia informacje na temat swojej gminy, wydarzeń i postaci z jej dziejów VII. Społeczność regionalna. Uczeń: 1) znajduje i przedstawia podstawowe informacje o swoim regionie, wydarzenia i postaci z jego dziejów; lokalizuje własne województwo i powiaty wchodzące w jego skład oraz pozostałe województwa 5) przedstawia tradycje i zwyczaje swojej społeczności regionalnej
10. Samorządy terytorialne, lokalne i regionalne	VI. Społeczność lokalna. Uczeń: 1) wymienia zadania samorządu gminnego (...) 2) przedstawia, jak zorganizowany jest urząd gminy (miasta/dzielnicy); podaje, w jakim wydziale można załatwić wybrane sprawy; przedstawia możliwości załatwienia spraw poprzez e-urząd; posługuje się formularzami urzędowymi – wypełnia wnioski o wydanie tymczasowego dowodu osobistego 3) wymienia organy stanowiące i wykonawcze w gminie (mieście/dzielnicy); przedstawia, jak są one wybierane i jak mogą zostać odwołane; podaje uprawnienia tych organów 4) podaje, kto pełni funkcje wójta/burmistrza/prezydenta miasta i przewodniczącego rady gminy/miasta; znajduje w mediach lokalnych informacje na temat publicznych działań osób pełniących funkcje w organach samorządu terytorialnego VII. Społeczność regionalna. Uczeń: 2) wymienia zadania samorządu powiatowego i województwa (...) 3) podaje, w jakim wydziale starostwa powiatowego można załatwić wybrane sprawy; posługuje się formularzami urzędowymi – wypełnia wniosek o paszport (delegatura urzędu wojewódzkiego) 4) wymienia organy stanowiące i wykonawcze samorządu powiatowego i województwa; przedstawia, jak są one wybierane i jak mogą zostać odwołane; podaje zadania tych organów
11. Obywatele a władze samorządowe. Budżety obywatelskie	VI. Społeczność lokalna. Uczeń: 1) (...) przedstawia główne źródła przychodów i kierunki wydatków w budżecie gminy 6) rozpoznaje problemy społeczne swojej społeczności lokalnej (np. wynikające z sytuacji demograficznej, gospodarczej, infrastrukturalnej); formułuje sądy dotyczące tych problemów IX. Udział obywateli w życiu publicznym – społeczeństwo obywatelskie. Uczeń: 4) przedstawia formy wpływania obywateli na decyzje władz samorządowych, przykłady realizacji lokalnych inicjatyw mieszkańców finansowanych z budżetów obywatelskich oraz przedsięwzięć podejmowanych przez młodzieżowe rady gminy/miasta

Temat lekcji	Zapisy z podstawy programowej
Lekcja powtórzeniowa. Społeczność szkolna, lokalna i regionalna	
Dział III. Wspólnoty narodowe, etniczne i obywatelskie	
12. Narodowość a obywatelstwo	VIII. Wspólnoty narodowe/eticzne i ojczyzna. Uczeń: 1) wyjaśnia, co oznacza być Polakiem lub członkiem innej wspólnoty narodowej/ etnicznej oraz co łączy człowieka z ojczyzną – Polską; przedstawia te więzi na własnym przykładzie 2) wyjaśnia, czym obywatelstwo różni się od narodowości; przedstawia warunki nabycia obywatelstwa polskiego z mocy prawa i wymienia inne formy uznania za obywatela polskiego oraz nadania obywatelstwa polskiego; wymienia konstytucyjne obowiązki obywatela
13. Inni u nas, czyli o mniejszościach narodowych i etnicznych	VIII. Wspólnoty narodowe/eticzne i ojczyzna. Uczeń: 4) wymienia mieszkające w Polsce mniejszości narodowe i etniczne, grupę posługującą się językiem regionalnym oraz grupy migrantów (w tym uchodźców) i lokalizuje miejsca ich zwartego zamieszkiwania; przedstawia – za Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej – prawa przysługujące etnicznym grupom mniejszościowym
14. Różne oblicza patriotyzmu	VIII. Wspólnoty narodowe/eticzne i ojczyzna. Uczeń: 3) analizuje symbole Rzeczypospolitej Polskiej; wyjaśnia, czym powinna przejawiać się postawa patriotyczna młodego i dorosłego człowieka 5) uzasadnia, że można pogodzić różne tożsamości społeczno-kulturowe (regionalną, narodową/ etniczną, państwową/ obywatelską, europejską); rozpoznaje przejawy ksenofobii, w tym rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu, oraz uzasadnia potrzebę przeciwstawiania się tym zjawiskom
15. Umiejętności i cnoty obywatelskie	IX. Udział obywateli w życiu publicznym – społeczeństwo obywatelskie. Uczeń: 1) podaje cnoty obywatelskie (odpowiedzialność, troska o dobro wspólne, aktywność, przedsiębiorczość, solidarność, roztropność, tolerancja, odwaga cywilna); wykazuje, odwołując się do działań wybitnych Polaków, znaczenie ich urzeczywistnienia dla pożytku publicznego
16. Działania organizacji pozarządowych	IX. Udział obywateli w życiu publicznym – społeczeństwo obywatelskie. Uczeń: 2) przedstawia cele i formy działań organizacji pozarządowych aktywnych w społeczności lokalnej i regionie; wykazuje, że działalność tego typu prowadzi do realizacji różnorodnych potrzeb
17. Aktywność obywatelska młodych	IX. Udział obywateli w życiu publicznym – społeczeństwo obywatelskie. Uczeń: 3) przedstawia cele i przykłady działania organizacji społecznych skupiających młodych ludzi w Polsce; wyjaśnia ideę wolontariatu i przedstawia formy działalności wolontariuszy
18. Zachowania etyczne w działaniach obywatelskich	IX. Udział obywateli w życiu publicznym – społeczeństwo obywatelskie. Uczeń: 5) uzasadnia potrzebę przestrzegania zasad etycznych w życiu publicznym; rozpoznaje przejawy ich łamania i podaje skutki takich działań
Lekcja powtórzeniowa. Wspólnoty narodowe, eticzne i obywatelskie	

Temat lekcji	Zapisy z podstawy programowej
Dział IV. Ustrój demokratyczny Rzeczypospolitej Polskiej	
19. Państwo i jego funkcje	XI. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej. Uczeń: 1) wymienia podstawowe cechy i funkcje państwa; wyjaśnia, czym zajmuje się władza państwowa
20. Fundamentalne zasady demokracji	XI. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej. Uczeń: 2) wyjaśnia zasadę suwerenności narodu; przedstawia sprawy, które mogą być poddane pod referendum; wymienia referenda ogólnokrajowe, których wyniki były wiążące, oraz referenda lokalne we własnej społeczności, które były ważne; 3) wyjaśnia zasadę przedstawicielstwa (demokracji pośredniej) (...) 6) wyjaśnia zasadę państwa prawa, w tym zasady niezależności sądów i niezawisłości sędziów (...) 8) wyjaśnia zasadę trójpodziału władzy (...)
21. Konstytucja jako najważniejszy akt prawny	XI. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej. Uczeń: 7) wyjaśnia zasadę konstytucjonalizmu; podaje szczególne cechy konstytucji; znajduje w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przepisy dotyczące wskazanej kwestii; podaje kompetencje Trybunału Konstytucyjnego Rzeczypospolitej Polskiej
22. Partie polityczne	XI. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej. Uczeń: 4) wyjaśnia zasadę pluralizmu politycznego; wymienia partie polityczne, których przedstawiciele zasiadają w Sejmie Rzeczypospolitej Polskiej oraz w organach stanowiących samorządu terytorialnego; przedstawia cele działania partii politycznych oraz wykazuje, że konkurują one w życiu publicznym; znajduje informacje na temat działań wybranej partii (jej struktur regionalnych lub centralnych)
23. Jak działa demokracja przedstawicielska: sejm i senat	XI. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej. Uczeń: 3) (...) przedstawia zasady wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasady działania i najważniejsze kompetencje izb parlamentu
24. Władza wykonawcza: Prezydent RP i Rada Ministrów	XI. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej. Uczeń: 8) (...) objaśnia konieczność poparcia większości sejmowej dla Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej (bądź jej działań); przedstawia podstawowe kompetencje Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej; podaje imiona i nazwiska urzędujących prezesa i wiceprezesów Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej; wykazuje, że decyzje podejmowane w wybranym ministerstwie mają wpływ na życie jego rodziny 5) wyjaśnia zasadę republikańskiej formy rządu; przedstawia sposób wyboru i podstawowe kompetencje Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej; znajduje informacje o życiorysie politycznym osób pełniących ten urząd, które wybrano w wyborach powszechnych, oraz o działaniach urzędującego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
25. Władza sędziowska	XI. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej. Uczeń: 6) (...) wyjaśnia podział na sądy powszechne, wojskowe i administracyjne oraz zasadę dwuinstancyjności postępowania sądowego; przedstawia, w jakich sprawach orzeka sąd rejonowy
Lekcja powtórzeniowa. Ustrój demokratyczny Rzeczypospolitej Polskiej	

Temat lekcji	Zapisy z podstawy programowej
Dział V. Świat, Europa	
26. Organizacje międzynarodowe	XII. Sprawy międzynarodowe. Uczeń: 1) wymienia cele i przejawy działania Organizacji Narodów Zjednoczonych i Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego; 4) przedstawia działalność Polski w Organizacji Narodów Zjednoczonych (...) i Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego
27. Cele i zasady działania Unii Europejskiej	XII. Sprawy międzynarodowe. Uczeń: 2) wymienia cele działania Unii Europejskiej; znajduje informacje o życiorysie politycznym Ojców Europy oraz obywateli polskich pełniących ważne funkcje w instytucjach unijnych
28. We wspólnej Europie	XII. Sprawy międzynarodowe. Uczeń: 3) przedstawia podstawowe korzyści związane z obecnością Polski w Unii Europejskiej dla pracowników i osób podróżujących; znajduje informacje o wykorzystaniu funduszy unijnych w swojej gminie lub swoim regionie 4) (...) przedstawia działalność Polski w Unii Europejskiej
29. Problemy współczesnego świata	XII. Sprawy międzynarodowe. Uczeń: 5) formułuje sądy w sprawach wybranych problemów społecznych współczesnego świata; rozważa propozycje działań w kierunku poprawy warunków życia innych ludzi na świecie
Lekcja powtórzeniowa. Świat, Europa	
Dział VI. Prawa człowieka, nieletni wobec prawa	
30. Jak kształtowały się prawa człowieka	IV. Prawa człowieka. Uczeń: 1) uzasadnia, że godność człowieka jest podstawą różnych systemów moralnych; wyjaśnia, że jest ona źródłem powszechnych, przyrodzonych, nienaruszalnych i niezbywalnych wolności i praw człowieka; analizuje sformułowania preambuły Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka
31. Prawa człowieka zapisane w Konstytucji RP	IV. Prawa człowieka. Uczeń: 2) wykazuje różnice między prawami a wolnościami człowieka; wymienia prawa i wolności osobiste zawarte w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej 5) wymienia prawa i wolności polityczne zawarte w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej; wykazuje, że dzięki nim człowiek może mieć wpływ na życie publiczne
32. Ochrona praw człowieka	IV. Prawa człowieka. Uczeń: 3) wymienia prawa dzieci i analizuje przepisy Konwencji o prawach dziecka 4) podaje przykłady działań Rzecznika Praw Dziecka; przedstawia cele działalności Funduszu Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci; 6) wykazuje, że prawa człowieka muszą być chronione; wyjaśnia rolę Rzecznika Praw Obywatelskich Najwyższej Izby Kontroli, Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji i podaje przykłady ich działań; 7) przedstawia przykłady działań organizacji pozarządowych na rzecz ochrony praw człowieka; uzasadnia potrzebę przeciwstawiania się zjawiskom braku tolerancji wobec różnych mniejszości

Temat lekcji	Zapisy z podstawy programowej
33. Uprawnienia policji i służb porządkowych	V. Nieletni wobec prawa. Uczeń: 1) rozpoznaje zachowania związane z przemocą fizyczną i psychiczną, w tym werbalną, wobec siebie i innych; wymienia osoby i instytucje, które należy powiadomić w takich sytuacjach 4) przedstawia uprawnienia policjantów i funkcjonariuszy innych służb porządkowych oraz swoje prawa w kontakcie z tymi służbami
34. Młodzi ludzie w kontakcie z prawem	V. Nieletni wobec prawa. Uczeń: 1) rozpoznaje zachowania związane z przemocą fizyczną i psychiczną, w tym werbalną, wobec siebie i innych; wymienia osoby i instytucje, które należy powiadomić w takich sytuacjach 3) wyjaśnia, na jakich zasadach nieletni odpowiadają za popełnienie wykroczeń i przestępstw
Lekcja powtórzeniowa. Prawa człowieka, nieletni wobec prawa	
Dział VII. W świecie mediów i informacji	
35. Media we współczesnym świecie	X. Środki masowego przekazu. Uczeń: 1) przedstawia funkcje i rodzaje środków masowego przekazu; wyjaśnia znaczenie środków masowego przekazu dla wolności słowa
36. Jak korzystać ze środków masowego przekazu	X. Środki masowego przekazu. Uczeń: 2) znajduje w mediach wiadomości na wskazany temat; odróżnia informacje o faktach od komentarzy i opinii; wyjaśnia, na czym powinna polegać rzetelność dziennikarzy
37. Informacja i przekaz na wagę złota	X. Środki masowego przekazu. Uczeń: 3) przedstawia funkcje reklamy i krytycznie analizuje wybrany przekaz reklamowy 4) wskazuje cele kampanii społecznych; analizuje materiały z wybranej kampanii tego rodzaju 5) wykazuje znaczenie opinii publicznej; znajduje w internecie komunikaty z badań opinii publicznej oraz odczytuje i interpretuje proste wyniki takich badań
38. Cyberprzestrzeń – korzyści i zagrożenia	V. Nieletni wobec prawa. Uczeń: 2) przedstawia korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z zasobów internetu; rozpoznaje przemoc w cyberprzestrzeni i wyjaśnia, jak należy na nią reagować
Lekcja powtórzeniowa. W świecie mediów i informacji	